Leto LXXV., št. 267 Spedizione in abbonamento postale. Poštnina plačana v gotovini. Ljubljana, četrtek 19. novembra 1942-XXI Cena 50 cent.

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINIJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 11.— lir.

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kraljevine Italije in inozemstva ima UNIONE PUBBLICITÀ ITALIANA S. A., MILANO

Računi pri poštno čekovnem zavodu: Ljubljana štev. 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITÀ ITALIANA S. A., MILANO.

Sovražna oporišča v Afriki stalno pod ognjem letalstva Osi

Spopadi motoriziranih oddelkov — 5 sovražnih letal uničenih v bojih

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 18. novembra naslednje 907. vojno poročilo:

V spopadih motoriziranih in oklopnih elementov z obeh strani na področju zapadno od Derne je bilo uničenih nekaj britanskih oklopnih sredstev.

Slabo vreme je omejilo delovanje letalstva na obeh straneh; sestreljeno je bilo eno letalo tipa Curtiss.

Nemški lovci so se nad alžirsko obalo spopadli s sovražnimi letali, od katerih jih je pet strmoglavilo na tla.

Iz nemškega vojnega poročila

Vojno poročilo Nemškega vrhovnega poveljstva pravi o operacijah v Sredozemlju in Severni Afriki:

Afriška oklopna armada je vodila zaščitne boje s sovražnimi oklopnimi skupinami ter je uničila nekaj tankov.

Ponovno so bile bombardirane pristaniške naprave in skladišča goriva v Boni, kakor tudi letališče Maison Blanche pri Alžirju.

V letalskih bojih nad tuniško in libijsko obalo je sovražnik zgubil 5 letal. Pogrešana so tri lastna letala.

Anglež opisuje napade osnih letal na Bougie

Rim, 18. nov. s. Dop's Reuterjevega poročevalca Charlesa Wightona o angleški vojni mornarici, ki operira v francoski Severni Afriki je prvo poročilo o ceni, ki so jo morali transporti »zavezniških« čet plačati ob izkrcanju angleške armade v zalivu Bougie. Charles Wighton pravi:

»Ostal sem pri življenju na čudežen način po 24 urah strašnega bombardiranja Junkersov, ki so nas napadli prihajajoč čez gore, ki obdajajo zaliv. Bil je izredno hud napad. Nad 50 strmoglavcev je odvrglo 200 bomb v eni uri in 5 minutah na naše ladje. Bombe so eksplodirale v naši neposredni bližini. Nobenega odpora niso nudile francoske oblasti, ko so se naši oddelki izkrcali. Toda 2 uri potem, ko je londonski radio naznanil, da je bil Bougie zaseden, nas je napadlo letalstvo Osi. Ležeč na tleh med lesom, ki je bil nakopičen na pomolih v Bougieu, sem opazil 50 bombnikov, ki so v skupinah po 5 letal prišli nad nas v višini 2000 metrov. Takoj ob pričetku napada je bila potopljena ena ladja. Ladje, ki se niso dobro zavarovale, so bile naslednje jutro zopet bombardirane. Ko se je silni napad končal, so se pojavili angleški lovci nad morjem. Vsi smo mislili, da zdaj ne bo več napadov. Vrnili smo se v zaliv, toda po treh urah smo bili zopet napadeni. Napadlo nas je 50 bombnikov in napad je trajal eno uro. Prihajali so v valovih po trije ali štirje in v časovnih presledkih po nekaj minut. Čete in rešenci s potopljenih ladij so se poskrili v hodnikih naše ladje in so se vpraševali, kje so Spitfiri. Bombniki Osi so med tem kar naprej napadali.«

Ameriška nasilstva nad domačim prebivalstvom francoske Severne Afrike

Tanger, 18. nov. s. Načela atlantske ustine so se uporabljala tudi v Alžiru, kjer so ameriške vojaške oblasti dale ukaz za aretacijo več uglednih alžirskih osebnosti, ker so nasprotovale ameriški intervenciji. General Clark je govoril v marokem radiu in je ugotovil, da je bil razlog za aretacijo ta, da so te osebe s svojim zadržanjem ovirale angloameriška vojaška prizadevanja v Francoski Afriki. Maroški radio, ki je zdaj pod nadzorstvom severnoameriških vojaških oblasti, je v sledeči oddaji dodal, da imajo severnoameriške vojaške oblasti navodila, da aretirajo osebnosti, ki niso naklonjene angloameriški intervenciji v Alžiru. Maroški radio je opozoril prebivalstvo, da bo vsaka demonstracija v zvezi s temi aretacijami takoj zatrta.

Severnoameriška demokracija že tekmuje v Afriki z angleško policijo v Indiji. Maroški radio obtožuje alžirske osebnosti, ki so bile aretirane in ki smatrajo angloameriško izkrcanje v Francoski Afriki za nezakonito, da so se z dušo in telesom prodale Mussoliniju in Hitlerju. Gigantsko podvzetje za prepodenje Italijanov in Nemcev iz Afrike, je rekel maroški radio, zahteva veliko koncentracijo mož in orožja v Afriki. Ameriške vojaške oblasti smatrajo za zločin sleherno zadržanje prebivalstva, ki je v nasprotju z vojnimi potrebami in smatrajo za zločinsko tudi vsakršno popuščanje oblasti do Alžircev in Marokancev, ki ovirajo angloameriški načrt.

V dobro obveščenih krogih smatrajo, da je ta ton maroškega radia prva prikrita grožnja maroškemu sultanu, čigar dostojanstveno zadržanje je žalilo ameriške generale, ki vidijo v Maročanih manj vreden narod. Pred tednom dni so se ameriški vojaki izkrcali v Severni Afriki, izkrcali s mehom na licu in s košarami, polnimi objub za prebivalstvo Severne Afrike in že prebivalstvo Alžira in Maroka občuti prve trdote jankejev. Prav hitro so se Američani razkrinkali. Prebivalstvo zasedenega ozemlja v Severni Afriki bo zadela ista usoda kakor muslimane v Iraku, Iranu in v Palestini ter kakor mučeniški narod v Indiji.

Obsežna pooblastila Lavalu

Vichy, 19. nov. s. Ministrstvo za informacije sporoča: Ministri in državni podtajniki so se zbrali k posvetu pod predsedstvom maršala Petaina. Ob koncu zasedanja je bilo sklenjeno objaviti v uradnem listu naslednji zapisnik seje, podpisan od maršala Petaina in šefa vlada Lavala:

»Šef vlade je poročal o političnem in vojaškem položaju na podlagi obvestil admirala Platona, ki jih je prinesel s svoje nedavne misije v Tunisu. Spričo izrednih okoliščin se je maršal Petain, ki bo še nadalje predstavljal francosko suverenost in kontinuiteto domovine kot šef države odločil, dati **šefu vlade Lavalu potrebna pooblastila, ki mu bodo omogočala naglo in v vsakem trenutku ter povsod obvladati težkoče, ki jih sedaj preživlja Francija.«**

Vichy, 19. nov. s. Poročajo, da sta demisionirala admiral Euphen, državni tajnik za mornarico, in državni tajnik za promet Dibrat. Na njuni mesti sta imenovana admiral Abrial, državni tajnik za mornarico, državni tajnik za industrijsko proizvodnjo Dichelonne pa bo prevzel posle državnega tajnika za promet. Finančni minister Catala je prevzel tudi ministrstvo za narodno gospodarstvo.

Mladi narodi na pohodu

Vsa Italija je goreče proslavila obletnico sankcij

Rim, 19. nov. s. V vsej Italiji so proslavili sedmo obletnico sankcij v tako gorečem ozračju, kakor tedaj, ko se je nedvoumno dokazalo, kako črti sovražnik našo Domovino. Kakor tedaj je italijanski narod pod vodstvom svojega Duceja v neizprosni vojni proti istemu sovražniku, v vojni, ki se bo zaključila z najsvetejšo zmago za Domovino in za ves svet. Razlogi, ki so povzročili gospodarsko obleganje Italije leta 1935. so isti, ki so povzročili vojno na vseh kontinentih, predvsem popolno in neizprosno zanikanje pravice do življenja mladih in proletarskih narodov in zanikanje revolucionarnih načel za socialni in kulturni napredek človeštva. Ti narodi in te revolucije ki so dokazale, da se mora orožje senilne dekadence razbiti ob krvi in ideji. Pot mladih narodov je usodna in božanska pot.

V vseh mestih in vseh naseljih kjer bije velikodušno italijansko srce je bila proslavljena v neločljivi skupnosti vere, idealov in volje z resnobnimi obredi in množestvenimi manifestacijami sedma obletnica sankcij. Pred spominskimi ploščami na italijanskih občinah, ki spominjajo na krivično ženevsko dejanje, so defilirali oddelki mladinskih organizacij. Na sedežih federacij in Fašijev so zvezni tajniki in tajniki Fašijev svečano nagradili tiste, ki so v letu XX. prispevali s svojo iznadljivostjo k narodni gospodarski avtarkiji.

Izrednega pomena so bili obiski fašističnih obiskovalk pri narodnih ranjencih v bolnicah in okrevališčih. Obiskovalke so ranjencem prinesle tolažilno besedo Stranke in njene darove. Obiskale so tudi družine padlih in jim izrazile solidarnost vseh italijanskih žen. V glavnih pokrajinskih mestih so narodni zavodi za fašistično kulturo priredili patriotične sestanke na katerih so se obujali spomini na politične in zgodovinske razloge, zaradi katerih je nastal prvi angleški poizkus zaustaviti pohod mladih narodov.

Rojstno leto Osi

Berlin, 18. nov s. Nemški listi se spominjajo danes obletnice krivičnih sankcij, ki jim je bila Italija podvržena leta 1935. in naglašajo, da je Nemčija poslej na strani prijateljske države »D. A. Z.« se spominja tega dogodka in pravi med drugim:

»18. novembra 1935 se lahko označuje kot pravo rojstno leto Osi. Hitlerjevska Nemčija se je z nejevoljo odstranila od narodov, ki so odobravali krivične sankcije proti Italiji, in se je takoj postavila na stran Italije. To pot je svet prvič razumel, da imata fašistična in narodno socialistična revolucija iste cilje in iste vzore in da morata tedaj hoditi isto pot. Lahko se reče, da so od 18. novembra dalje stremljenja in cilji fašistične Italije in narodno socialistične Nemčije usmerjeni proti enotnemu idealu zmage.

»Völkischer Beobachter« se takisto spominja dogodka in pravi, da je moralo Društvo narodov zatrobiti na umik in samo zaužiti strup, ki ga je hotelo natočiti Italiji. Odločna volja Duceja, naglaša glasilo narodno socialistične stranke, je uspela zlomiti to sramotno orožje. V naslednjih letih se je prijateljstvo med Italijo in Nemčijo še bolj utrdilo ter je postalo nerazrušna duhovna in oborožena zveza, ki se danes bori za uvedbo novega reda v Evropi.

Duhovna povezanost Madžarske z Italijo

Budimpešta, 18. nov. s. Na Madžarskem so se posebno spominjali 7. obletnice sankcij, ki jih je ženevsko društvo vsililo Italiji. Madžarska je tedaj, kakor je znano, odločno branila pravice Italije, ki ji je uspelo z neukrotljivo energijo razbiti železni obroč sankcionističnih držav. Zmaga Mussolinijeve Italije nad intrigami, ki so jih v Ženevi ustvarile demokracije, židovstvo, masonstvo in Kremelj, je bila odločilna za Evropo, kajti z italijansko zmago se je pričelo življenje nove Evrope, ki danes z orožjem v rokam triumfira proti istim sovražnim državam, ki jih je Italija leta 1935, obvladala. Kakor je naravno, se Madžarska danes nahaja ob strani italijanskega naroda ne samo na ideološki fronti, temveč in predvsem tudi na bojiščih. Madžarski narod prav dobro ve, da je danes, kakor leta 1935., pravica na strani Italije in njenih zaveznikov ter je tudi popolnoma prepričana, kakor tedaj, da bodo v tej vojni zmagali Italija, Nemčija in zavezniki. Madžarski narod čuti, ko se spominja na usodni 18. november 1935., kako je duhovno povezan z italijanskim narodom ter izraža prepričanje, da je neuničljivo italijansko-madžarsko prijateljstvo eden izmed najmogočnejših stebrov nove Evrope. Spomin na sankcije ojačuje še bolj prepričanje v zmago vseh narodov Nove Evrope.

Hrvatski tisk občuduje duha italijanskega naroda

Zagreb, 18. nov. s. Ob sedmi obletnici krivičnih sankcij objavljajo hrvatski listi članke o zgodovinskih dogodkih leta 1935, ko je bila, kakor piše »Hrvatski Narod«, Italija brutalno napadena. Italijanski narod se je upiral kakor neuničljiv jekleni zid. List omenja, da je Italija prav med protisankcionistično borbo razvila avtarktični pokret, ki ji danes omogoča vztrajanje v veliki vojni. V tej borbi so si Italijani utrdili svoj požrtvovalni duh, ki vodi zdaj varno proti zmagi. Močna in soglasna zedinjena Italija sledi svojemu Duceju v nezlomljivi volji po zaključitvi borbe, ki se je pričela leta 1935. in s katero si bo priborila pod solncem svoje mesto, do katerega ima sveto pravico. Tudi »Nova Hrvatska« piše o obletnici in poveličuje fašistično disciplino in požrtvovalnega duha ter strnjenost fašistične Italije, ki je danes kakor pred 7 leti v borbi proti svojemu glavnemu sovražniku, ki je angleški imperij.

Patriotični duh italijanskih vojakov v ujetništvu

Lizbona, 18. nov. s. Po vesteh, ki so jih objavili sami angleški listi, je patriotični duh italijanskih vojakov v angleških koncentracijskih taboriščih na višku. »Times« poudarja, da je že mnogo ujetnikov skušalo pobegniti. Poizkusi so na dnevnem redu, piše list, zlasti v nekem taborišču ob vznožju Himalaje. Številni so tudi kolektivni protesti Italijanov zaradi angleškega nespoštovanja mednarodnih predpisov in konvencij glede vojnih ujetnikov.

Španija ne zaupa anglo-ameriškim obljubam

Madrid, 18. nov. s. Glede dekreta o delni mobilizaciji, ki ga je Franco podpisal, poudarjajo v tukajšnjih krogih, da ta ukrep izraža špansko zadržanje glede angloameriških zagotovil z ozirom na pravice nevtralnih držav in zlasti na ozemlju Španije in španskih interesov med sedanjimi operacijami v francoski Severni Afriki. Dodajajo še, da je, čeprav je general Franco sprejel zagotovila, vendarle bolje, zaupati lastnemu orožju kot besedam drugih.

Anglosasi kršijo tudi portugalsko nevtralnost

Lizbona, 18. nov. s. Portugalska vlada je protestirala v Londonu in v Washingtonu zaradi opetovanega preleta angleških in ameriških vojaških letal preko portugalskega ozemlja.

Protest zagrebških muslimanov proti Angliji

Zagreb, 18. nov. s. Ker so angleške oblasti prepovedale proslavo tisočletnice ustanovitve univerze El Azhar v Kairu, so muslimanski dijaki iz Zagreba poslali v Kairo gorečo protestno brzojavko, s katero izražajo upanje, da ni več daleč trenutek, ko se bo islamsko šolstvo lahko neovirano širilo v arabskih deželah.

Obvezno delo za Žide na Madžarskem

Budimpešta, 19. nov. s. Na zadnji seji ministrskega sveta pod Kallayevim predsedništvom je bila odobrena uredba o obveznem dehu Židov. Vsi Židje od 18. do 48. leta morajo opravljati obvezno delo in se morajo prijaviti v svojih okrožjih. Listi poudarjajo v komentarjih k tej vesti, da bo vsa država sprejela z zadoščenjem ta ukrep, ker bodo morali vsi Židje delati v vojaških delavskih taboriščih in jim bo s tem tudi onemogočeno nadaljnje širjenje lažnih vesti in drugačno protinarodno udejstvovanje.

Sovjetski porazi na kavkaškem bojišču

Uničena sovražna skupina pri Tuapseju — Rumunski uspeh pri Alagiru — Zmagoviti boji nemških tankov

Hitlerjev glavni stan, 18. novembra. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

V hribovitem ozemlju, severovzhodno od Tuapseja je bila uničena manjša obkoljena sovražna skupina po ponesrečenih izpadnih poskusih.

Rumunske čete so na odseku pri Alagiru vrgle Sovjete nazaj v gorovje.

Nemški tanki so odbili močne sovražne napade ter na nekem drugem mestu na neki prednji postojanki uničili sovražne sile. Prijetih je bilo nad 300 ujetnikov in številen plen.

V Kaspiškem morju je nemško letalstvo potopilo tri ladje, med katerimi je bila ena petrolejska ladja.

Posamična sovražna letala so preteklo noč priletela nad nemško in dansko obalno področje. Pri napadu sovražnih bombnikov na neko mesto ob francoski atlantski obali je imelo civilno prebivalstvo izgube. Nočni lovci so skupno z mornariškim topništvom sestrelili dva angleška bombnika.

Odbiti sovjetski napadi na finskem odseku

Helsinki, 18. nov. s. Poročilo finskega vrhovnega poveljništva javlja, da je sovražnik v zadnjih 24 urah dvakrat napadel na fronti v Karelski ožini in je bil obakrat gladko odbit. Na fronti Aunuške ožine so finske čete odbile majhne sovjetske oddelke, ki so bili na oboroženem izvidništvu. Na ostalih frontah in odsekih so delovale patrulje. Finsko protiletalsko topništvo je zrušilo nad Karelsko ožino dve sovjetski letali. Lovsko letalo »I 163« je strmoglavilo v neko jezero, lovsko letalo »Mig 3« pa je treščilo na tla.

Bitke za Salomonske otoke

V tretji bitki od 12. do 14. t. m. so Američani izgubili 8 križark in 5 rušilcev in 1 transportno ladjo, poškodovanih pa je bilo nadaljnjih 12 ladij

Rim, 18. nov. s. Komandant Tojo Mitsunoku, mornariški ataše pri japonskem veleposlaništvu, objavlja naslednje poročilo o pomenu pomorske bitke pri Salomonovih otokih. Zedinjene države, ki so doživele že prej velik poraz v Pearl Harbouru in izgubile nato Filipine, niso imele druge izbire za izvedbo protinapada kakor ojačenje Avstralije in Nove Zelandije in so morale pričeti protiofenzivo s Salomonovih otokov. Japonsko napredovanje proti Salomonovim otokom pa pomeni intervencijo proti tej ameriški ofenzivi in namen narediti iz tega japonskega zasedenega področja na jugu nepremagljivo postojanko. Železna pest Japonske je pripravljena, da zada tudi Avstraliji in Novi Zelandiji uničujoč udarec. Japonsko napredovanje na Salomonovih otokih zapira edino pot za ameriško protiofenzivo.

Da je področje Salomonovih otokov izredno važno, je nadaljeval Mitsunoku, razvidi vsak, ki pogleda na zemljevid južnozapadnega Pacifika. Razumljivo je, zakaj je Amerika s svojimi gangstrskimi metodami zasedla francosko Novo Kaledonijo. Ob pričetku maja so japonske sile zaključile zavzetje Jave in Bornea Tedaj so pričele napredovati proti Salomonovim otokom. Prva pomorska bitka dne 7. in 8. maja bitka pri Koralskih otokih je nastala zaradi sovražnikove namere, onemogočiti japonsko napredovanje proti Salomonovim otokom. V tej bitki je sovražnik utrpel hude izgube kakor je že znano.

Med pomladjo in poletjem tega leta, ko se je sovražnik odločil za napad na Severno Afriko, je nameraval zopet zavzeti tudi Salomonove otoke in je pričel s protinapadi na otoke. Prva pomorska bitka pri Salomonovih otokih 7. in 8. avgusta in druga dne 24. avgusta sta nastali zaradi te sovražnikove protiofenzive. V obeh bitkah je sovražnik utrpel nove hude izgube in njegova mornarica je bila skoraj uničena. Nato so se borbe nadaljevale med japonsko mornarico in ostankom sovražne mornarice, ki je bila ojačena.

Sredi oktobra je sovražnik poslal izredno številno mornarico proti Salomonovim otokom. Japonska mornarica jo je prestregla in jo uničila deloma v pomorski bitki na Južnem Pacifiku dne 26. oktobra ter nato v tretji bitki za Salomonove otoke od 12. do 14. novembra. Po tem lahko sklepamo, da je Amerika obenem z napadom na francosko Severno Afriko skušala najti svojo izgubljeno srečo na področju Salomonovih otokov. Toda to upanje se je izjalovilo in lahko si mislimo, kakšno je razočaranje v Ameriki. Zaradi strateške važnosti tega področja mislim, da se bo bitka nadaljevala in mislim tudi, da bo japonska mornarica še naprej uničevala ameriško in angleško mornarico, tako da bomo s pregnanjem angleško-ameriške mornarice s svetovnih morij zagotovili skupno zmago Trojnega pakta.

V Washingtonu prikrivajo ameriške izgube

Tokio, 18. nov. s. V tokijskih vojaških krogih poudarjajo v zvezi s tretjo bitko pri Salomonskih otokih, da so bile severno ameriške izgube hujše od japonskih. Japonska je javila vse svoje izgube, dočim Amerika po načrtu prikriva svoje izgube. Na ta način prikazuje severnoameriška vlada javnosti to bitko tako kakor prija severnoameriški propagandi iz notranjepolitičnih in mednarodnih potreb, ne pa tako kakor je dejansko potrebno.

Buenos Aires, 18. nov. s. Vrhovni poveljnik severnoameriške mornarice Sing King je izjavil mornariškemu poročevalcu lista »Sail Louis Iews«, da severnoameriška admiraliteta objavlja samo tiste vojaške vesti, ki ne morejo preveč vznemiriti javnosti.

Velike sovražne izgube v tretji bitki

Tokio, 18. nov. s. Japonski glavni stan javlja, da so japonske bojne edinice v noči na 13. t. m. napadle sovražna letalska oporišča na Guadalcanaru. Na letališču je bila povzročena velika škoda. 14 drugih japonskih pomorskih edinic, ki so spremljale neki konvoj čet, je odbilo močne napade sovražnega letalstva. Ista skupina se je spopadla nato severnozapadno od Guadalcanar s sovražno mornarico, sestoječo iz dveh oklopnic, 4 težkih križark in številnih manjših edinic. Japonska eskadra je takoj pričela borbo in je potopila večino sovražnih pomožnih edinic ter poškodovala obe oklopnici. Ostanki sovražne eskadre so se umaknili proti jugu. Izgube, ki so bile zadane v borbah dne 12. in 14. t. m. sovražniku, so po dosedanjih ugotovitvah naslednje: **Potopljenih je bilo 8 križark, od teh 3 srednjega tipa, 4 ali pet rušilcev in ena transportna ladja, v celoti 13 ali 14 ladij.** Hudo poškodovane so bile tri križarke, 3 ali 4 rušilci in 3 tovorne ladje. Manj poškodvani sta bili dve bojni ladji. **V celoti je bilo torej poškodovanih 11 ali 12 ladij. Japonsko letalstvo je sestrelilo 63 letal v letalskih spopadih, 19 letal pa na tleh.** Japonske izgube so: ena bojna ladja je bila potopljena, ena pa hudo poškodovana. Potopljena je bila tudi ena križarka in 3 rušilci, 7 transportnih ladij pa je bilo hudo poškodovanih. 32 letal se je samih uničilo, ko so se vrgla na sovražnika. 9 letal se ni vrnilo. Pomorska bitka od 12. do 14. t. m. se bo imenovala tretja bitka pri Salomonskih otokih.

Amerika izgubila večji del svoje pacifiške mornarice

Tokio, 18. nov. s. Listi poudarjajo, da je Amerika s tretjo bitko pri Salomonskih otokih izgubila večji del svoje pacifiške mornarice. Nova zmaga japonske mornarice bo vplivala tudi na borbe v Gudal Canaru ker ameriških sil ne bo mogoče več oskrbovati. Japonska mornarica zdaj lahko nadzoruje vse pomorske akcije od Aleutskih do Salomonskih otokov.

Nov vojni minister v Argentini

Buenos Aires, 18. nov. s. Predsednik republike Castillo je sprejel ostavko vojnega ministra generala Tonazzja in je imenoval za vojnega ministra generala Ramireza.

Visoki komisar v Glasbeni akademiji

Pomembno zagotovilo Eksc. Grazjolija vsem našim kulturnim zavodom — V zameno za lojalnost, iskrenost v namenih in voljo do sodelovanja jim bo omogočeno vse njihovo delo in razvoj

Ljubljana, 19. novembra.

Včeraj dopoldne je Visoki komisar obiskal Glasbeno akademijo. Sprejel in pozdravil ga je rektor akademskega zbora. Pred obiskom prostorov same akademije je prof. Betetto naslovil na Eksc. Grazjolija tople hvaležnostne izraze vdanosti tudi v imenu učiteljskega zbora in gojencev zaradi stalnega dobrotljivega zanimanja, ki ga Fašistična vlada kaže ob vsaki priložnosti za ljubljanske kulturne institucije, posebno pa še za glasbene, katerih tradicije so v Sloveniji zelo globoke. Rektor je naprosil Eksc. Grazjolija naj med svojim obiskom, ki je zavod z njim visoko počaščen, ugotovi uspehe navdušenja in delavnosti, ki jo učiteljski zbor opravlja za povzdig Akademije. Njen sloves je združen z vztrajnim in čvrstim delom zelo zaslužnih umetnikov. Ob koncu svojega govora se je rektor še enkrat zahvalil Visokemu komisarju za njegovo skrb za glasbene zavode in njihov razvoj.

Eksc. Grazjoli je vrnil pozdrav rektorju in akademskemu zboru. Govoreč nato o zavodovem delu je podčrtal važnost številnih dokazov dobrohotnosti, ki jih je izkazal kulturnim institucijam, posebno še glasbenim v Ljubljani, Duce osebno. Za to dobrohotnost se ni zahtevalo v zameno nič drugega kakor le odkritosrčnost v namenih, lojalnost in pristno voljo sodelovanja od vseh tistih, ki so, neposredno in posredno, odgovorni za te zavode in za slovenske kulturne tradicije. Če ta čustva in duh poštenega sodelovanja pri delu, ki ga vršijo oblastva, ne bodo popustila, bodo mogli ljubljanski kulturni zavodi tudi v bodoče računati na dobrohotnost Fašistične vlade in njenega predstavnika v novi pokrajini, ki noče uničenja slovenske kulture, temveč želi njen največji razvoj ob veliki luči kulture in duha zmagovitega Rima.

Prof. Betetto se je zahvalil Visokemu komisarju za njegove besede. Zagotovil mu je lojalnost in hvaležnostna čustva do Fašistične vlade vseh, ki sodelujejo pri življenju Akademije. Eksc. Grazjoli je nato posetil učne prostore in se razgovarjal z učitelji in gojenci.

Ob zaključku obiska je skupina izbranih gojencev priredila v čast visokemu gostu majhen koncert. Prisostvovali so mu razen oseb, ki so spremljale Visokega komisarja, rektor Betetto, nadzornik »Glasbene Matice« prof. Budrovich, podpredsednik Glasbenega društva dr. Žirovnik, profesorji Rupel, Trost, Škerjanc, Ravnik in drugi učitelji Akademije. Pri koncertu so sodelovali: mladi gojenec srednje glasbene šole Ivan Komar, ki je zaigral na orglah Bachov »Preludij in fugo v d-molu«. Pokazal je sijajne glasbene kakovosti in ostro orgljarsko rahločutnost (registracije je izvršila gojenka J. Suhadolnikova). Gdč. Jelka Staničeva, violinistinja redkih sposobnosti, ki jo je na klavirju spremljal prof. Ravnik, je zaigrala del Bruchovega koncerta v g-molu. Mlada pianistinja, gojenka Glasbene akademije Ksenija Ogrinova je zaigrala v velik užitek navzočim Chopinovo »Polonajso v c-molu«. Gdč. Nada Stritarjeva je zapela kavatino Rosine iz »Seviljskega brivca«, dokazujoč svoje odlične sposobnosti in koncetno pevsko miljino. Končno so gojenci Ksenija Ogrinova, Jelka Staničeva, Ivan Žižmond in Ivan Poljanšek v ugranem kvartetu najpohvalnejše zaigrali Dvořakov »Kvartet v e-molu«.

Visoki komisar je vse izvajalce in njihove učitelje odobravajoče pohvalil. Predno je zapustil zavod, je Eksc. Grazioli izrazil rektorju, upravniku ravnatelju Gröbmingu in profesorjem svoje zadovoljstvo z delom, ki ga vršijo v korist kulture in umetnosti.

*

Visoki komisar Eksc. Grazioli budno spremlja vse kulturno življenje in delo v Ljubljanski pokrajini. Svojo veliko pozornost je pokazal že s številnimi obiski vseh naših kulturnih zavodov. Po velikodušni naklonjenosti Fašistične vlade in Visokega komisarja opravljajo ti zavodi tudi v sedanjih resnih časih krepko in uspešno svojo kulturno misijo med našim narodom, ki je že od nekdaj bil naklonjen vsem kulturnim stremljenjem.

Njegov včerajšnji obisk našemu najvišjemu glasbeno-vzgojnemu zavodu, Glasbeni akademiji, ki smo na njeno plodovito delo ponosni vsi Slovenci, pa je še posebno važen in vreden pravilne ocene s strani vseh predstavnikov in pripadnikov slovenske kulture. Obisk nam ne nudi samo ponovnega dokaza, kako se režim aktivno zanima za slovenske kulturne ustave, za njihovo delo in razvoj, kako jih podpira in deluje nesebično na poglabljanju stikov med italijansko in slovensko kulturo. Predvsem so važne in vredne iskrenega tolmačenja izredne naklonjenosti besede, ki jih je visoki predstavnik Vlade ob tej priložnosti izrekel na navzoče učiteljstvo, preko njega pa tudi na vso slovensko kulturno javnost. Te misli so vredne, da jih ponovno in posebej podčrtamo:

Fašistična Vlada noče uničenja slovenske kulture! Nasprotno lahko vsi slovenski kulturni zavodi računajo na njeno dobrohotno naklonjenost in podporo! Vlada pričakuje od naših kulturnih zavodov zato svoje velikodušno razumevanje samo iskrenost v namenih, lojalnost in resno voljo do sodelovanja v njenem delu!

To so velepomembne besede, ki jasno povedo, kaj pričakuje Vlada od naše kulturne javnosti; so pa tudi besede, ki odločno odbijajo vsa nasprotna tolmačenja majhnega dela neupravičeno nezadovoljnih. Naj bi slovenska kulturna javnost v korist vsega našega kulturnega napredka razumela svojo dolžnost in pristopila še z večjo vnemo k delu za zbližanje slovenske in italijanske kulture.

Imenovanje članov odsekov Pokrajinskega korporacijskega sveta

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na člena 8. in 11. svoje naredbe z dne 2. maja 1942-XX št. 123 o ustanovitvi Pokrajinskega korporacijskega sveta in glede na predlog pristojnih sindikalnih organizacij **odloča:**

Za člane odsekov Pokrajinskega korporacijskega sveta se imenujejo:

1. za poljedelsko-gozdni odsek

a) v zastopstvu Zveze delodajalcev, Združenja kmetovalcev:

Černe Josip, Kržmanc Anton, Marolt Franc, Miheve Anton, Pust Josip, Rigler Ivan, Nemanič Josip;

b) v zastopstvu Delavske zveze, oddelka poljedelskih delojemalcev:

Franc Oskar, Turk Franc, Kovačič Ivan, Medle Josip, Novak Ivan, Göderer Josip;

c) v zastopstvu Zveze svobodnih poklicev in umetnikov:

inž. Much Oton;

d) v zastopstvu Zavoda za zadružništvo:

inž. Bogdan Ferlinc;

e) v zastopstvu denarnih zavodov za kmetijski kredit:

Trček Franc;

2. za industrijski odsek

a) v zastopstvu Zveze delodajalcev, Združenja industrijcev:

dr. Pavlin Ciril, inž. Stare Vladimir, dr. Lunaček Aleksander, Kalin Savel, Praznik Ivan, Pičman Lovro, Jelovšek Josip;

b) v zastopstvu Delavske zveze, oddelka industrijskih delojemalcev:

Zemljič Josip, Ilar Anton, Jagodic Alojzij, Stanko Jurij, Iglič Marijan, Plantan Anton;

c) v zastopstvu Zveze svobodnih poklicev in umetnikov:

inž. Zupančič Franc;

d) v zastopstvu Zavoda za zadružništvo:

dr. Basaj Josip;

3. za trgovinski odsek

a) v zastopstvu Zveze delodajalcev, Združenja trgovcev:

Hieng Ernest, Smrkolj Albin, Majcen Ciril, Verbič Anton, škrlj Ivan, škrbec Franc;

a) v zastopstvu Zveze delodajalcev, Združenja denarnih in zavarovalnih zavodov:

dr. Slokar Ivan;

c) v zastopstvu Delavske zveze, oddelka trgovinskih delojemalcev:

Sitar Alojzij, Burger Ladislav, Cvetko Ernest, Lampič Ciril, Rode Milko, Klemenčič Milan;

d) v zastopstvu Delavske zveze, oddelka bančnih in zavarovalnih delojemalcev:

Majcen Franc;

e) v zastopstvu Zavoda za zadružništvo:

Radovanič Anton;

f) v zastopstvu Pokrajinskega poverjeništva za tujski promet:

Gorec Josip;

g) v zastopstvu zavodov za socialno skrbstvo:

inž. Petrovčič Srečko.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Imenovanje članov predsedstvenega odbora Pokrajinskega korporacijskega sveta

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na člena 6. in 11. svoje naredbe z dne 2. maja 1942-XX št. 123 o ustanovitvi Pokrajinskega korporacijskega sveta in glede na svojo odločbo z dne 16. novembra 1942-XXI št. 102, **odloča:**

Za člane predsedstvenega odbora Pokrajinskega korporacijskega sveta se imenujejo:

1. v zastopstvu Pokrajinske zveze svobodnih poklicev in umetnikov svetnik inž. Zupančič Franc;

2. v zastopstvu Pokrajinskega zavoda za zadružništvo svetnik inž. Bogdan Ferlinc;

3. v zastopstvu Pokrajinskega združenja denarnih in zavarovalnih zavodov svetnik dr. Slokar Ivan;

4. v zastopstvu Pokrajinskega združenja delojemalcev denarnih in zavarovalnih zavodov svetnik Majcen Franc.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Člani po položaju

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na člena 8. in 11. svoje naredbe z dne 2. maja 1942-XX št. 123 o ustanovitvi Pokrajinskega korporacijskega sveta, **odloča:**

Za člane Pokrajinskega korporacijskega sveta po svojem položaju se imenujejo:

1. za poljedelsko-gozdni odsek

senjor dr. Giugliarelli Dagobert, inspektor gozdarske službe, poveljnik kohorte državne gozdne milice v Ljubljani;

dr. Martini Iginij, pokrajinski veterinar Visokega komisariata;

dr. Rigon Jakob, inspektor agrarne službe pri Visokem komisariatu;

2. za industrijski odsek

inž. Masera Viktor, strokovnjak pri Visokem komisariatu;

inž. Farina Aldo, inspektor tehnične službe, strokovnjak pri Visokem komisariatu.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Člani Glavnega sveta

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na člena 7. in 11. svoje naredbe z dne 2. maja 1942-XX št. 123 o ustanovitvi Pokrajinskega korporacijskega sveta **odloča:**

Za člane Glavnega sveta Pokrajinskega korporacijskega sveta se imenujejo:

dr. Alujevič Branko, predsednik Pokrajinske delavske zveze,

dr. Marchesoni Silvij, strokovnjak pri Pokrajinski zvezi delodajalcev,

Dal Prà Cinzio, strokovnjak pri Pokrajinski delavski zvezi,

inž. Faleschini Alojzij, strokovnjak pri Pokrajinskem zavodu za zadružništvo,

Nicotera Aleksander, strokovnjak pri Pokrajinski zvezi svobodnih poklicev in umetnikov,

Pilla Brunon, ravnatelj prehranjevalne službe.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 16. novembra 1942-XXI.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli.

Zahvala Nj. V. Kralja in Cesarja županu

Ljubljana, 18. nov.

Na udano brzojavno čestitko, ki jo je poslal ljubljanski župan o priliki rojstnega dne Nj. Vel. Kralja in Cesarja je Nj. Vel. blagovolilo odposlati naslednji odgovor:

»Nj. Vel. Kralj in Cesar je z radostjo sprejel toplo čestitko, ki ste mu jo naslovili v imenu ljubljanskega mesta in se zanjo toplo zahvaljuje. — Minister Kr. doma Acquarone.«

Izredni komisar za občino Cerknico

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odreja: Ker se je pokazala potreba za razpustitev občinske uprave v Cerknici in za imenovanje izrednega komisarja, je Visoki komisar na temelju člena 3 Kr. zakonske naredbe z dne 3. maja 1941-XIX. št. 291, odredil:

Čl. 1. Občinska uprava v Cerknici se razpušča.

Čl. 2. Za izrednega komisarja zgoraj omenjene občine se imenuje Leopold Turšič, pok. Ivana.

Okrajnemu komisarju v Logatcu se naroča, da izvrši pričujočo odredbo.

Ljubljana, 13. novembra 1942-XXI

Visoki komisar: **Emilio Grazioli**

Važna seja Pokrajinskega sindikata papirniškega in tiskarniškega delavstva

Na pobudo Pokrajinske delavske zveze v Ljubljani in strokovnjaka Dal Pra je imel Pokrajinski sindikat za papirniško in tiskarniško delavstvo v lastnih prostorih važno sejo, ki so ji prisostvovali razen članov sindikata tudi voditelji drugih grafičnih društev ter zastopniki Pokrajinske delavske zveze.

Člani uprave so podali poročila, tičoča se razvoja organizacije in področja njenega dela. Ko so proučili sedanji položaj te stroke, so predstavniki zainteresiranega delavstva razložili delavske zahteve.

Strokovnjak Zveze Dal Pra je nato govoril o vprašanjih, ki so jih obravnavala razna poročila, ter je pri tem pokazal spoznanje in razumevanje za vsa vprašanja, ki tvorijo težnje delavcev. Obenem je zelo umestno pojasnil dolžnosti, ki jih imajo delavci v sedanjem času.

Seja, ki se je izkazala v vsakem oziru za plodonosno, bo nedvomno imela blagotvoren uspeh na polju delavnosti sindikata.

Imenovanje članov predsedstvenega odbora Pokrajinskega korporacijskega sveta

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svojo odločbo z dne 21. februarja 1942-XX št. 17 o imenovanju strokovnjaka pri Pokrajinski zvezi svobodnih poklicev in umetnikov, **odloča:**

Namesto fašista dr. Angiola Fabronija se imenuje za strokovnjaka pri Pokrajinski zvezi svobodnih poklicev in umetnikov Ljubljanske pokrajine fašist Aleksander Nicotera.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 16. novembra 1942-XXI.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli.

Iz Srbije

— **Prepoved izdelovanja paste za čevlje.** Centrala za kemične proizvode v Beogradu je prepovedala vsem podjetjem izdelovanje paste za čevlje, v kolikor nimajo za to posebnega naročila. Vse zaloge paste za čevlje in sirovine je bilo treba v 10 dneh prijaviti.

— **Omejitev izdelovanja konfekcijskega blaga.** Izdelovanje konfekcijskega blaga v Srbiji je odslej vezano na dovoljenje tekstilne centrale, pa tudi z dovoljenjem industrijske centrale se sme izdelovati samo obleke, perilo, brisače, posteljno perilo, vreče in prevleke iz papirnate preje. Prepoved izdelovanja pa ne velja za kotenino in drugo podobno blago, ki ga naroča poedini porabnik.

— **Poštni promet med Srbijo in bivšo Poljsko.** Srbsko poštno ministrstvo objavlja, da sprejemajo odslej srbske pošte dopisnice in pisma do 100 gramov teže navadna in priporočena, namenjena v Generalni guvernement. Srbske pošte sprejemajo dopisnice in pisma tudi iz Generalnega guvernementa.

Iz Hrvatske

— **Prometne omejitve.** Glavna direkcija za promet v Zagrebu sporoča, da je ustavljeno prejemanje ekspresnih, brzovoznih in tovornih pošiljk v zaprtih in odprtih vagonih v notranjem prometu. Izvzeta so živila, blago za pakovanje, naseljenska roba, režijski, monopolski in vojaški transporti razen sena in slame, dalje živa živina, lahko pokvarljivo blago, drva, premog, sladkorna pesa, in korenine cikorije.

— **Velikodušen dar.** Poročali smo že, da je prodal grof Miroslav Kulmer zagrebški občini večje zemljišče za regulacijo mesta. Od čistega skupička je daroval 38 milijonov kun za poravnavo dolgov hrvatskega zadružništva, izvirajočih iz bančne krize leta 1932. 15 milijonov kun je pa določil za ustanovo hrvatske vojne akademije in sicer v počastitev spomina svojega očeta, ki je bil prvi organizator hrvatske vojske v okviru bivše avstro-ogrske armade.

— **Nov državni tajnik.** Poglavnik je imenoval izrednega poslanika v zunanjem ministrstvu dr. Oskarja Turino za državnega tajnika v istem ministrstvu.

— **Zdravniški nadaljevalni tečaji.** Zagrebška akademija za izpopolnitev zdravniških študij je priredila tretji tečaj s predavanji o genetiki in njeni porabi v medicini. Tečaj se je pričel v ponedeljek in bo zaključen jutri.

— **700letnica Zagreba.** V proslavo 700letnice ustanovitve Zagreba so bile prirejene v nedeljo in ponedeljek razne svečanosti, ki pa niso imele značaja velikih javnih prireditev. 16. novembra 1242 so bile Zagrebu podeljene pravice mesta. Zagreb je obsegal takrat samo dve občni gornje mesto sedež državnega upravitelja, plemstva in meščanstva in sedež škofa. Zagreb je postal sedež škofije leta 1097. Ime Zagreba je prešlo pozneje tudi na gornje mesto.

Inž. Milo Jelačin

Ljubljana, 19. novembra

Na domu Jelačinovih na Emonski cesti visi črna zastava. Oznanjuje žalovanje, ki se je naselilo v tem vsem Ljubljančanom znanem domu. Umrl je inž. Milo Jelačin, častni konzul Rumunije. Nenadna smrt, ki je kljub težki bolezni pokojnega še nihče ni pričakoval, ga je poklicala na zadnjo pot mnogo prezgodaj. Inž Milo Jelačin se poslavlja od nas star komaj 45 let.

Pokojnik je bil pristen Ljubljančan. Preživel je v Ljubljani vso svojo mladost in prejel tudi tukaj svojo osnovno izobrazbo. Po končani realki pa je šel v tujino. Veselil ga je študij ladjedelstva. Posečal je najprej tehniško visoko šolo v Charlottenburgu pri Berlinu. Med študijem je bil poklican k vojakom, da tudi on doprinese svoj delež k krvavemu plesu prve svetovne vojne. Služil je kot častnik v avstro-ogrski mornarici. Bil je med tistimi, ki so doživeli in preživeli znano usodo znamenite oklopnice »Viribus Unitis«.

Ko je bil po sklenjenem miru odpuščen, je naglo nadaljeval svoje študije na visokih šolah v Nemčiji in v Franciji. Z diplomo je postal eden naših prvih strokovnjakov v tej važni tehnični stroki. Vendar se pokojni ni posvetil temu poklicu. Enako ga je veselilo gospodarstvo, kjer se je kmalu uveljavil. V Ljubljani je prevzel vodstvo tovarne zamaškov in plutovinastih izdelkov. V svojem neumornem delu je vztrajno širil krog svojih prijateljev in spoštovalcev daleč preko meja ožje domovine. Veliko priznanje ga je doletelo l. 1929. Rumunska vlada ga je imenovala za častnega konzula. To funkcijo je opravljal do svoje smrti.

Zadnja leta se je inž. Milo Jelačin moral odtegniti svojemu delu. Začela ga je mučiti težka bolezen, ki jo je skušal s potrpežljivo vdanostjo premagati. Ko se je že zdelo, da se ozdravljanje vendarle bliža, ga je v torek zjutraj zadela kap. Umrl je še isti večer.

Uglednemu pokojniku želimo miren večni počitek. Težko prizadeti gospe Meliti in vsem uglednim svojcem pa izrekamo iskreno sožalje. Pogreb pokojnega bo danes ob 4. popoldne z Žal, iz kapele sv. Nikolaja.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Četrtek, 19. novembra: ob 16.30: **Gradbenik Solnes.** Red Četrtek

Petek, 20. novembra: ob 15.: **Kralj na Betajnovi.** Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol

Sobota, 21. novembra: ob 16.: **Oče naš.** Izven

H. Ibsen: »Gradbenik Solnes«. Drama v treh dejanjih. Osebe: Solnes — Levar, njegova žena Alina — Marija Vera, dr. Herdal — Raztresen, Knut Brovik — J. Kovič, Ragnar Brovik — Verdonik, Kaja Foslijeva — Simčičeva, Hilda Wanglova — Ukmar-Boltarjeva. Režija: Marija Vera, inscenacija: ing. arh. B. Stupica.

Opozarjamo na petkovo predstavo Cankarjeve drame »Kralj na Betajnovi«, katere začetek bo ob **15. uri.** To bo prva ponovitev igre v tekoči sezoni.

OPERA

Četrtek 19. novembra: ob 16.: **Don Pasquale.** Red A

Petek, 20. novembra: zaprto (generalka)

Sobota, 21. novembra: ob 16.: **Slepa miš.** Opereta. Krstna predstava. Red Premierski

Nedelja, 22. novembra: ob 15.: **Slepa miš.** Opereta. Izven. Cene od 24 lir navzdol

*

G. Donizetti: »Don Pasquale«. Komična opera v treh dejanjih. Osebe: Pasquale — Betetto, dr. Malatesta — Janko, Norina — Ivančičeva, Ernesto — Lipušček, notar — Jelnikar. Dirigent: A. Neffat, režija in scena: R. Primožič, zborovodja: R. Simoniti

Občinstvo opozarjamo, da vlada za novo opereto »Slepa miš« veliko zanimanje. Prva repriza bo v nedeljo ob 15. uri. V interesu obiskovalcev je, da si pravočasno nabavijo vstopnice in se izognejo navalu na blagajno pred predstavo.

Nove žrtve komunističnih teroristov

Ljubljana, 19. novembra

Dan za dnem še vedno prihajajo vesti z dežele o številnih žrtvah partizanskega divjanja med ljudstvom. Še vedno odkrivajo grobove nesrečnikov, ki so postali žrtve partizanskega sovraštva.

Iz Št. Vida nad Cerknico so sporočili, da so 15. t. m. izkopali truplo župnika K. Žužka. Grob so našli četrt ure daleč od Sv. Vida. Posestnik Bolha se je peljal v dolino po drva. Med potjo se je volu nenadno udrlo, na kar je kmet postal pozoren. Ljudje so pozneje odkopali župnikovo aktovko, v nedeljo so pa šli vaščani s stražo v gozd ter odkopali truplo nesrečnega župnika. Ugotovili so, da se je župnik peljal iz Sv. Vida v Begunje s kolesom. Med potjo so ga ustrelili. — V ponedeljek so župnika slovesno pokopali.

V dobrepoljski dolini prav tako odkrivajo vedno nove grobove. Vaška straža v Vidmu išče dan za dnem v gozdovih grobove, da izkopljejo trupla in jih potem pokopljejo na pokopališču. Nedavno so vaščani uničili partizansko taborišče nad Kompoljami. Tam sta bila ustreljena kompoljska trgovca Štefan Mustar in Fr. Babič. Umorili so ju, da bi se polastili njunega premoženja.

O nezaslišanih strahotah partizanske strahovlade poročajo tudi iz Trebelna. V gozdu Lukovnik so vaščani odkrili pravo pokopališče številnih žrtev partizanskega besa. Od Lukovnika do Klevevža so našteli 250 grobov. Razbojniška tolpa je tudi ropala, ne le morila. Izropala je pošto, grad Hmeljnik, Čretež itd. Tudi požigali so. Sledovi tega gospodarstva se kažejo tudi v porušeni šoli. Od Trebelnega bi najbrž ne ostalo mnogo ko bi jih vojska v začetku septembra ne pregnala. Potem je bila ustanovljena tudi vaška straža, ki poslej varuje domove in življenje prebivalcev.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Četrtek, 19. novembra: Elizabeta Tirinška

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Fedora

Kino Sloga: Pot vrnitve

Kino Union: Glas vesti

Razstava štirih mladih umetnikov v Jakopičevem paviljonu, odprta od 10. do 17. nepretrgoma

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Bleiweisova cesta 43, Trnkoczy ded., Mestni trg 4, Ustar, Selenburgova ulica 7.

Sportni pregled

Položaj v švicarskem nogometnem prvenstvu

Teden za tednom beležimo izide nogometnih prvenstvenih tekem v Švici. Poglejmo danes, kakšno je stanje po zadnjem kolu, ki je bilo odigrano v nedeljo 8. novembra. To nedeljo niso igrali, ker je bila meddržavna tekma s Švedsko, o katere izidu smo poročali že v ponedeljek. Na sporedu pa je bila vrsta manj pomembnih pokalnih tekem.

V tabeli vodi Grasshoppers z 12 točkami. Sledi mu Grenchen, ki jih je nabral 11. Tretji je Young Boys z 9 točkami. Vrstijo se nato Luzern, Servette in Cantonal z 9, Lugano jih ima 8. V prvorazrednem tekmovanju, iz katerega vsako leto prestopijo zmagovalci v ligo, pa vodi v vzhodni skupini Bern, v zapadni pa Chaux de Fonds, ki ga poznamo že kot lanskega ligaša.

* * *

— **Še nekaj drugih novic iz švicarskega športa.** Dne 10. t. m. je bila v Baslu meddržavna boksarska tekma med predstavništvoma Švice in Nemčije. Nemci so zmagali 13.3, vendar naglašajo poročila, da rezultat ne kaže pravilno medsebojnih moči. Švicarji so bili boljši in niso zaslužili tako težkega poraza. — V večjih švicarskih mestih so izvedli pet tekov čez drn in strn. Nastopilo je okoli 1000 tekačev. V Curihu je bil zmagovalec Arnold Maier, v Bernu Ernst Günther, v Sankt Gallenu A. Stricker, v Oltenu Fritz Heid in v Luzernu Paul Suter. — Švica se je doslej dogovorila za naslednje meddržavne hokejske tekme: 6. decembra proti Švedom, 20. decembra ali 31. januarja proti Nemčiji in 28. februarja proti Slovaški. Pogaja pa se še z Madžari, Rumuni in Francozi.

— **Prvenstvo v južni Franciji.** V prvenstvu južne (prej nezasedene) Francije je bila v nedeljo senzacija prvi poraz vodečega Toulousea. Montpellier ga je porazil na svojem igrišču 3:0. Edino zmago na tujih tleh je dosegel Cannes, ki je premagal Grenoble 2:0. Tekma med Alesom in Lyonom je ostala neodločena 0:0. Annecy je premagal Nico 1:0, Marseille moštvo Clermonta 4:2 in St. Etienne moštvo Setea 3:1.

— **Rokoborba: Nemčija-Madžarska 5:2 in 4:3.** Obe meddržavni tekmi v rokoborbi med reprezentancama Nemčije in Madžarske, ki sta bili v soboto in nedeljo v Mannheimu v prisotnosti 5000 ljudi, sta se zaključili z dvojnim uspehom za Nemce. V prosti rokoborbi so Nemci zmagali 5:2, kar je za poznavalce moči presenečenje. V grško-rimski rokoborbi pa so Nemci dosegli tesno zmago 4:3.

— **Odločilna tekma za nemški zvezni nogometni pokal.** Razen finalne tekme za Tschammerjev pokal, v katerem tekmovanju so nastopali posamezni klubi, je bila v nedeljo v Nemčiji tudi odločilna tekma v tekmovanju za nemški zvezni pokal. V tem tekmovanju so sodelovale reprezentance posameznih pokrajin. V finale sta prišli reprezentanci Spodnjega Rena in Nordmarke. Tekma je bila v Essenu in je zmagalo moštvo Spodnjega Rena 2:1.

Z Gorenjskega

— **Prispevki za zimsko pomoč.** 8. t. m. je bila tretja nedelja, ko so po vsej Nemčiji pobirali prostovoljne prispevke za zimsko pomoč. Koroška z Gorenjsko je dala 258.360,01 mark ali 111.892 mark več kakor lani. V radovljiškem okraju so nabrali 12.000, v kranjskem 15.600, v kamniškem pa 11.600 mark.

Nakazovanje kuriva

Ljubljana, 18. novembra

V torek je začel Pokrajinski svet korporacij upravičencem na dom dostavljati nakaznice za kurivo tako, da pridejo prvi na vrsto javni obrati, zavodi in poslovni prostori. Ko bodo lastniki raznih javnih obratov, zavodov ali poslovnih prostorov dobili nakaznice za kurivo, naj od današnje srede 18. t. m. dalje pridejo zaradi dobave drv takoj na mestno pristavo v Povšetovi ulici 12 ali pa na športni prostor SK Ljubljane na Cirii Metodovi (prejšnji Tyrševi) cesti. Na mestni pristavi bo mestni preskrbovalni urad oddajal žagana drva, kolikor jih bo seveda mogoče sproti nažagati, na sportnem prostoru SK Ljubljane pa kar cela polena. Če bo mestni preskrbovalni urad zagotovil preveliko izgubo časa upravičencev s čakanjem, bo za razdeljevanje drv določil še tretji prostor ter o pravem času objavil naslov. Kdor pride po drva, naj prinese s seboj nakaznico za kurivo in denar, obenem pa seveda pripelje tudi voz, da bo drva lahko takoj naložil in odpeljal. Pooblaščeni trgovci s kurivom pa lastnikom javnih obratov, zavodov ali poslovnih prostorov ne bodo prodajali drv, pač pa še nadalje premog. Privatna gospodinjstva bodo pa dobivala drva še vedno pri onih trgovcih, kjer so prijavljena. Da bodo upravičenci čim prej in v suhem vremenu dobili kurivo, priporočamo, naj kupujejo kar cela polena ter sami poskrbe za žaganje. Posebej pa opozarjamo, naj se upravičenci pri prevzemu nakaznic prepričajo, če so na nakaznici vsi kuponi, kakor so zapisani na vročilni poli. Strankam, ki imajo zaloge, so bili pripadajoči kuponi uradno odstriženi. Dostavljalci so upravičeni za pobiranje odobrenih taks za stroške nakazil, ki so označene v seznamih.

•

Pokrajinski svet in urad korporacij v Ljubljani sporoča:

V zadnjih dneh se je pričelo z razdeljevanjem nakaznic za kurivo za kurjavo na podlagi nakazil od strani Pokrajinskega korporacijskega sveta.

Ta nakazila so bila izvršena glede na trenutno razpoložljive in na bodoče verjetne količine premoga in drv v pokrajini.

Opozarjajo se vsi konsumenti, da naj smotrno trošijo količine kuriva, ki so jim nakazane, tako da se ne bodo v sledečih mesecih, ko bo nastopil hujši mraz, znašli brez kuriva, **kajti nikomur v nobenem primeru in iz nobenega razloga** ne bodo nakazane dopolnilne količine, temveč nasprotno se lahko primeri, da se bodo morale zaradi nepredvidenih vzrokov skrčiti že nakazane količine.

DNEVNE VESTI

— **Na polju slave** so padli bersaljerski podporočnik Gianfaranco Duse, ki je pokopan pri El Dabi, višji kaporal Italo Papparazzo, ki je umrl skupno s svojim poročnikom Aldom Marejanom, ter tankovski vojak Angel Minni, ki je žrtvoval svoje življenje na afriškem bojišču. Vsi trije so izšli iz fašistijskih vrst. Italo Papparazzo je bil med udeleženci pohoda na Rim.

— **Junaška smrt.** V hrabri pomorski bitki na Sredozemskem morju je našel junaško smrt mornar Valter Chirico, po rodu iz Milana. Rojen je bil leta 1920. Vzrastel je v milanski fašijski skupini Mussolini, svoje mlado življenje je žrtvoval na bojišču skvadrist Lovrenc Fae, prostovoljec sedmega skvadrističnega bataljona. Pripadal je milanski fašijski skupini »Asso«.

— **Otvoritev Italijanskega kulturnega instituta v Bratislavi.** V Bratislavi je bil otvorjen Italijanski kulturni institut v okviru prisrčne manifestacije, ki jo označuje bratislavski tisk kot poseben dogodek v razvoju italijansko slovaških kulturnih odnošajev. Najprej je spregovoril italijanski poslanik opolnomočeni minister v Bratislavi, ki je navajal, da bo novo ustanovljeni zavod lahko mnogo pripomogel k poglobitvi obojestranskih kulturnih stikov. Slovaški minister za ljudsko vzgojo Sivak je zatem poudaril, da pomeni otvoritev tega zavoda pomenljiv dogodek, ki ga Slovaki iskreno pozdravljajo. Sporočil je zavodu tople pozdrave slovaške kulturne javnosti želeč mu čim lepši napredek in razvoj. Slovaška je srečna, da nudi lahko v svoji prestolnici gostoljubje omenjenemu zavodu. Ta dogodek bo nedvomno okrepil prisrčno prijateljstvo med obema narodoma. Po končani otvoritveni slovesnosti je imel izčrpno predavanje italijanski akademik Joahim Volpe o zgodovini Italije v odnosu k svetovni zgodovini. Spregovoril je tudi predsednik novoustanovljenega zavoda prof. Maver. Slovesni otvoritvi so prisostvovali člani slovaške vlade, šef propagande minister Gaspar, člani bratislavskega diplomatičnega zbora, osebje Kr. italijanskega poslaništva, predstavniki bratislavskega fašija ter člani bratislavske italijanske kolonije. Zbrano pa je bilo tudi številno slovaško kulturno občinstvo.

— **Počastitev rumunskega pesnika.** V navzočnosti opolnomočenih rumunskih ministrov pri Kvirinalu in v Vatikanu, univerzitetnega podrektorja, dekana književnostne fakultete, direktorja rumunske akademije, tujih diplomatov ter italijanskih profesorjev, pisateljev in dijakov je bila v prostorih rimske univerze svečana počastitev in proslavlev rumunskega pesnika Duilija Zamfiresca. Profesor za rumunski jezik ter književnost Klavdij Isopescu je očrtal duhovni lik rumunskega pesnika klasičnega formata, ki je živel 15 let kot diplomat v Rimu in ki je v tem času vzljubil Italijo. Ob zaključku svojega slavnostnega govora je prof. Isopecu poveličeval lepote Italije.

— **Uradniki napoljske banke pri papežu.** Papež Pij XII. je sprejel v posebni avdijenci skupino uradnikov denarnega zavoda Banco di Napoli. Vodil jih je župnik Gella Grenigni. Avdijenčni sprejem je bil v klementinski ter konzistorialni dvorani. Pij XII se je zadržal z njimi v daljšem razgovoru.

— **Švicarski Zvezni svet potrdil italijansko švicarski trgovinski dogovor.** Kakor poročajo iz Berna, je švicarski zvezni svet potrdil dogovor, ki je bil nedavno sprejet v Rimu med predstavniki Italije in Švice in s katerim se urejujejo med obema državama vsa aktualna trgovinska ter gospodarska vprašanja. Strokovnjaki so pooblaščeni, da rešijo še nekatera tehnična vprašanja.

— **Iz »Službenega lista«.** »Službeni list za Ljubljansko pokrajino« kos 92, z dne 18. novembra 1942-XXI. E. F. objavlja odločbe Visokega Komisarja: nadomestitev strokovnjaka pri Pokrajinski zvezi svobodnih poklicev in umetnikov, imenovanje članov odsekov Pokrajinskega korporacijskega sveta, imenovanje članov predsedstvenega odbora Pokrajinskega korporacijskega sveta, imenovanje članov poljedelsko-gozdnega in industrijskega odseka Pokrajinskega korporacijskega sveta po položaju, imenovanje članov Glavnega sveta Pokrajinskega korporacijskega sveta in razpust upravnega sveta Zadruge mestnih uslužbencev v Ljubljani in imenovanje izrednega komisarja.

— **Iz zadružnega registra.** Pri »Dom« stavbena in kreditna zadruga državnih uslužbencev, zadruga z omejenim jamstvom v Ljubljani se izbrišeta člana upravnega odbora Ilešič Oroslav in Marinšek Anton, vpišeta pa se člana upravnega odbora Rotter Dragotin, zvaničnik v Ljubljani, Pot na Drenikov vrh 6 in Obranovič Josip, višji policijski stražnik v pok. v Ljubljani, Postojnska 44. — Pri Zvezi gospodarskih zadrug v Ljubljani, zadruga z omejenim jamstvom v likvidaciji se izbriše likvidator Peterca Andrej.

— **Iz trgovinskega registra.** V trgovinski register sta bili vpisani tvrdki Luciano Gasparini, trgovina na debelo s starimi kovinami in odpadki vobče. Imetnik Luciano Gasparini, trgovec v Ljubljani, Bleiweisova cesta 35; prokurist Gruden Ivan, uradnik v Ljubljani, via Petraca 16 in Aleksander Goljevšček, trgovska agentura z mešanim blagom in trgovina z mešanim blagom na debelo. Imetnik Aleksander Goljevšček, trgovec v Ljubljani, Trstenjakova 3.

— **Načelnik španske Falange v Italiji.** Strankin tajnik španske falange minister Arrese je imenoval novega španskega poslanika pri Kvirinalu Rajmunda Fernandeza Cuesto za teritorialnega načelnika falange v Italiji.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih v kinu Matici in Unionu: ob ½16. in ½18. uri; v Slogi neprekinjeno od 14. ure dalje. Ob nedeljah in praznikih v vseh treh kinematografih: ob 10., ½14., ½16. in ½18. uri!

KINO MATICA TELEF. 22-41

Tragična ljubezen ruske velikašinje... Intrige na carskem dvoru...

Fedora

Luisa Ferida, Amedeo Nazzari, Osvaldo Valenti

KINO UNION TELEF. 22-21

Težka odločitev veseljaškega vdovca za nov zakon

GLAS VESTI

V gl. vlogah: Renzo Ricci, Luisella Beghi, Mariella Lotti in dr.

KINO SLOGA TELEF. 27-30

Film dramatičnih motivov je

Pot vrnitve

v glavni vlogi zopet **Gyula Csortos**, poznan iz filma »Netnica«, **Klari Tolnay in Maria Mezey**

— **Nalivi in sneg v Španiji.** Iz Madrida poročajo: Nad Murcio se je utrgal oblak. Nenavadni nalivi so preplavili vso pokrajino in mesto, tako da je promet v mestu ukinjen, ker so vse ceste, ulice in trgi pod vodo. Včeraj se je deževje nadaljevalo. Avilo je pobelil sneg. Nek vlak je iztiril zaradi obilno nakopačenega snega na tračnicah.

— **Sneg na Balkanu.** Iz Carigrada poročajo: V Carigradu je postalo zelo hladno. Na bližnjih hribih smirnskega zaliva in Marmarskega morja je zapadlo obilo snega. Tudi v raznih balkanskih področjih je snežilo. Na Madžarskem je naletaval sneg, ki je pobelil tudi periferijske dele madžarske prestolnice.

— **32. ljudska kuhinja v Rimu.** Predvčerajšnjim sta otvorila v Rimu guverner ter Zvezni tajnik 32. ljudsko kuhinjo, ki jo je ustanovil podporni zavod v ulici Casilina. Ta kuhinja obsega tri prostorne salone, kjer je prostora za 250 oseb. Ob vhodu v novo ustanovljeno ljudsko kuhinjo so sprejeli rimskega guvernerja ter Zveznega tajnika podguverner Manno, Zvezni podtajnik Romano, pokrajinska podzaupnica ženskih fašijev, Zvezni inšpektor Zito, glavni tajnik podpornega zavoda ter pokrajinska sodelavka La Vecchia. Zbrani so bili tudi odelki fašističnih organizacij. Po otvoritveni slovesnosti je sledila razdelitev obroka, ki jo je vodila kneginja Sofija Borghese s članicami sektorja podpornega zavoda.

— **Nova operna sezona v rimskem Kr. gledališču.** Dne 8. decembra bo v Kr. rimskem gledališču otvoritvena predstava nove sezone, ki bo trajala do 2. maja. Te dni je bil objavljen novi repertoar, ob katerem je razbrati, da bodo uprizorili na odru slavnega rimskega gledališča med drugim sledeče opere: »Vestalka«, ki jo je uglasbil Spontini, R. Straussov »Vitez vrtnice«, Bellinijeva »Mesečnica«, Ponchiellijeva »Gioconda«, Gaetanijev »Sončni otok«, Puccinijeva »Turandot«, Mascagnijeva »Iris«, Zandonaijeva »Ljubavna farza«, Wagnerjeva opera »Tristan ter Izolda«, Verdijeva »Traviata«, Wagnerjev »Nibelunški prstan«, Weberjev »Oberon« in Verdijev »Falstaff«. Razen tega so v načrtu tudi številni baletni večeri. Glasbeno vodstvo bo v rokah maestra Tulija Sarafina, s katerim bodo sodelovali še odlični glasbeniki, dirigenti ter maestri Gino Marinuzzi, Oliviero de Fabriti, Vincen Bellazza, Anton Guarnieri, Peter Mascagni, Robert Heger ter Armand La Rosa Parodi. Zagotovljeno je tudi sodelovanje najboljših opernih pevcev ter igralcev, ki ne uživajo slovesa samo v Italiji, ampak po vsem kulturnem in glasbenem svetu.

— **Šest Nemcev justificiranih v Chikagu.** V Chikagu je bilo po lizbonskih poročilih justificiranih šest Nemcev, ki so bili obsojeni na smrt, ker so skrili nekega agenta.

— **Madžarska trgovinska delegacija v Kodanju.** V Kodanj je prispela posebna madžarska trgovinska delegacija, ki bo sklenila s predstavniki danskega gospodarstva novo gospodarsko in izmenjalno pogodbo, s katero naj se navežejo še tesnejši gospodarski stiki med Madžarsko in Dansko.

— **Sedeži državnih izpitov.** Iz Rima poročajo: Minister za ljudsko vzgojo je določil sledeče univerze kot sedeže državnih izpitov: Za poklic zdravnika kirurga na univerzah v Bologni, Cagliariju, Florenci, Messini, Napolju, Parmi, Paviji, Perugiji in Sassariju. Za poklic kemika: univerze v Bologni Cataniji, Padovi, Parmi in Pisi. Za poklic lekarnarja: na univerzah v Cagliariju, Neaplju, Palermu, Pisi in Sassariju. Za poklic inženjerstva: na univerzah v Bologni, Genovi, Neaplju, Padovi, Palermu, Pisi in Rimu, posebej za letalsko stroko na torinski politehniki. Za poklic arhitekta: univerzi v Neaplju in Rimu ter Kr. univerzitetni zavod za arhitekturo v Benetkah. Za poklic agronoma: univerze v Bariju Bologni in Perugiji. Za poklic veterinarja: univerze v Pisi, Perugiji in Pisi. Za gozdarsko stroko: univerza v Florenci. Za gospodarsko in trgovinsko stroko univerzi v Bariju ter Bologni, razen tega Kr. univerzitetni zavod za gospodarstvo in trgovino v Benetkah. V statistični stroki pa univerzi v Florenci in Rimu.

— **Proslava patrona ljubiteljev prirodoslovnih ved.** V Livianu je bila na pobudo padovanske univerze proslavitev sv. Alberta Velikega, cerkvenega učenjaka, ki je bil v XIII stoletju gojenec padovanskega ateneja, stanujoč v tamošnjem dominikanskem samostanu sv. Avguština. Letos je bil proglašen sv. Albert Veliki za patrona in zaščitnika vseh ljubiteljev prrodoslovnih ved.

— **Nova Cantinijeva komedija.** Na odru gledališča Corso v Bologni so uprizorili prvič novo Cantinijevo komedijo »Zbogom zbogom...«. Nova komedija je bila deležna iskrenega priznanja kritike ter občinstva. Uprizoritev je bila v rokah odlične igralske skupine Elze Merlinijeve.

— **Starček je po nesrečnem naključju živ zgorel.** 78 letni starček Ivan Tavecchia se je zglasil pri nekem strarju v Vigentinu pri Milanu in ga prosil za prenočišče. Starar mu je dovolil da sme prenočiti v bližnjem kozolcu. Da bi ga ne zeblo, si je pomagal Taveccchio na ta način, da je zakuril poleg svoje zložljive postelje nekaj suhljadi. Starček je zaspal, plameni pa so bušnili k postelji in zanetili posteljnino. Domači so opazili valeči se dim in so takoj pričeli z gašenjem. Posrečilo se jim je preprečiti, da bi bil zajel ogenj ves gospodarski objekt, našli pa so nesrečnega starčka na postelji mrtvega in vsega zoglenelega.

— **Nesreče.** Včeraj se je zateklo v ljubljansko bolnico naslednjih 6 ponesrečencev: Angelo Leničevo, 28-letno poljsko delavko, je ugriznil pes v levo nogo. — Marija Juričič, 29-letna služkinja iz Ljubljane, je bila povožena v D. M. v Polju. Ranjena je na glavi. — Marija Rebzelj, 52-letna žena posestnika iz Sodražice, si je pri padcu zlomila levico. — Anton Jager, 20-letni sin posestnika iz Dobrunj, ja padel pod konje, ko je vozil iz gozda hlode. Dobil je notranje rane. — Anton Hrovat, 32-letni delavec iz Ljubljane, je padel z lestve ter potolkel po glavi in levi nogi. — Bogomil Samsa, 14-letni dijak iz Ljubljane, je padel v Wolfovi ulici in si zvil nogo.

IZ LJUBLJANE

Razdeljevanje sira za mesec november

Zavod za prehrano pri Visokem komisariatu Ljubljanske pokrajine javlja prodajalcem in potrošnikom, da se bo v tekočem mesecu prodajal sir na odrezke živilskih nakaznic, označene s črkami veliki A in veliki B.

Odrezek A daje pravico do nakupa 60 g sira s trdo skorjo, odrezek B pa do nakupa 150 g sira z mehko skorjo.

* * *

—lj **Hladno, a lepo vreme.** Burja je dolgo čistila ozračje, dokler se končno ni zjasnilo in je po tedenskem presledku začelo zopet sijati solnce. Včeraj je bil lep, solnčen dan, samo burja je bila še malo preveč vsiljiva, da se ni moglo ogreti. Kljub temu je pa maksimalna temperatura narasla na 6.4°. Ponoči je ostalo jasno in davi je bilo zopet precej hladno. Zunaj mesta je bilo precej hladneje kakor v središču, kjer je minimalna temperatura znašala —1.6°. Zračni tlak še narašča in lepo vreme bo najbrž trajalo delj časa.

—lj **Na II. simfoničnem koncertu** je izmed italijanskih avtorjev zastopan slavni skladatelj Cherubini. Izvajala se bo predigra k njegovi operi Anakreon. Cherubini, rojen v Florenci, je preživel večino svojega življenja v Parizu, bil je izredno plodovit operni skladatelj in njegova važnost je predvsem v tem, da je dal v svojih delih orkestru, mnogo važnejšo in pomembnejšo vlogo, kakor jo je imel orkester do takrat. Užival je sloves najboljšega opernega komponista v začetku 19. stoletja. Poleg Cherubinijeve uverture bo izvajal simfonični orkester na svojem II. koncertu Beethovnovo 3. Sinfonijo in Smetanovo sinfonično pesnitev Iz čeških logov in gajev. Vodstvo koncerta je v priznanih rokah dirigenta Draga Maria Šijanca. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice. Opozarjamo na koncert, ki se bo vršil v ponedeljek, dne 23. t. m. ob 16. uri v veliki unionski dvorani.

—lj **Izredni občni zbor Novinarskega društva** bo v nedeljo, 29. novembra t. l. ob 10. uri dopoldne v Novinarskem domu z glavno točko dnevnega reda: izpopolnitev upravnega odbora.

u— **Čistilno kopališče v Zavodu za socialno zavarovanje na Miklošičevi cesti 20 bo z 20. novembrom 1942 zopet odprto. Kopališče bo zaenkrat odprto le tri dni v tednu, to je ob petkih in sobotah ves dan od 8. do 18.30 ure, ob nedeljah pa le dopoldne od 8. do 12. ure. Parna kopel bo odprta samo za moške ob sobotah ves dan.**

Vaše razvedrilo naj bo „Dobra knjiga“

Dovoljenja za uvoz in izvoz blaga

Ljubljana, 19. novembra

Tvrdke, ki so vložile prošnje za uvoz odnosno izvoz, se pozivajo, da v pisarni Pokrajinskega sveta korporacij, soba št. 25, II. nadstr., prevzamejo med uradnimi urami od 9. do 13. in od 15. do 18 uvozna odnosno izvozna dovoljenja.

Iz pokrajine Trieste

— **Ponesrečenci.** Avto je povozil v bližini triestinske osrednje ribarnice 40letno Ivanko Lozar iz Castelvenera pri Piranu. Zlomila si je levico v komolcu. 6letni Filija Pachi iz Servolje 44 je padel z zida in se pobil po obeh nogah. Neki kolesar je povozil v ulici Fabio Severo 22letno Rino Ralovini, ki je obležala z nevarnimi poškodbami na glavi. 78letna Josipina Campara je padla po stopnicah. Ima tako težke poškodbe po vsem telesu, da je malo upanja na okrevanje. Vse ponesrečence so prepeljali v triestinsko bolnišnico, kjer se zdravi tudi 62letni kurjač Karol Ceccjini, ki ima poškodbe od udarcev po obrazu.

— **Težka nesreča barcolskega duhovnika.** 77letni duhovnik Primož Dal Fiume, ki stanuje v Barcoli 113, se je šel sprehajat. Po nesrečnem naključju se je spotaknil ob pločnikovem robu. Padel je na tla ter dobil težke poškodbe po vsem telesu. Duhovnika starčka so prepeljali v bolnišnico Kraljice Helene. Njegovo zdravstveno stanje je zelo resno.

— **Smrt starih Triestincev.** Te dni so umrli v Triestu 84 letna Antonija Karisova, 83 letni Anton Žagar, 76 letna Ivana Castelan, 76 letni Miklavž Spangero, 62-letni Anton Chersovan, 68 letna Frančiška Rousel, ter 84 letna Angela Montalbano.

— **Poročili so se** v Trjestu Rinaldo Carani in gospodinja Josipina Kravos, slaščičar Mihael Madaleni in gospodinja Dorina Flajban, kurjač Josip Mozoni in gospodinja Roza Radin, trgovski uslužbenec Ivan Colman in šivilja Neža Tonciih, uradnik Josip Dragin in gospodinja Albina Brajkovic.

— **Koncert pianista Guida Agostija.** Namestu odličnega pianista Viljema Backhausa, ki je zadržan zaradi nenadne bolezni, je koncertiral izvrstni triestinski pianist Guido Agosti. Izvajal je Frescobaldi Respighijevo Toccato, nadalje Beethovnovo Sonato op. 27, Frankov preludij, fugo in koral, razen tega še druge izbrane skladbe Pizzettija, Malipiera, Debussyja in Liszta. Koncert je organizirala triestinska Koncertna družba, ki se ji je posrečilo, da je rešila tudi prostorno vprašanje. Prostori v Dantejevem liceju so bili spričo številnega odziva triestinskega glasbo ljubečega občinstva pretesni. Uprava Verdijevega gledališča je odstopila omenjeni družbi za koncerte svojo družabno dvorano, kjer bo prirejala odslej Koncertna družba vse svoje komorne koncerte. Dvorana je dovolj prostorna in tudi zelo akustična, tako da bo ustrezala svojemu namenu.

— **Ljudsko gibanje v oktobru.** V preteklem mesecu je bilo v Triestu 270 rojstev in 355 smrtnih primerov, v ostalem delu trjestinske pokrajine pa je bilo 184 rojstev in 124 smrtnih primerov. V septembru je bilo v vsej triestinski pokrajini 423 rojstev in sicer v mestu 254, v ostalem delu pokrajine pa 169. Smrtnih primerov je bilo v septembru v vsej pokrajini 397 in sicer v mestu samem 276, v ostalem delu pokrajine pa 121.

— **Utopljenec v kanalu.** V kanalu »de Dottori« so našli v bližini Redipuglie utopljenca Ugotovili so, da gre za 41 letnega Oliva Visintina iz Fogliana. Verjetno se je ponoči, ko se je vračal domov, spodtaknil ob robu kanala in strmoglavil v kanal, iz katerega si ni mogel pomagati.

Radio Ljubljana

PETEK, 20. NOVEMBRA 1942-XXI

7.30: Slovenska glasba. 8.: Napoved časa — Poročila v italijanščini. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovenščini. 12.45: Lahka glasba. 13.: Napoved časa — Poročila v italijanščini. 13.15: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.20: Operno glasbo izvaja orkester, vodi dirigent Simonetto. 14.: Poročila v italijanščini. 14.15: Koncert Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec. 15.: Poročila v slovenščini. 17.10: Pet minut gospoda X. 17.15: Koncert kitarista Stanka Preka. 17.35: Na harmoniko igra Avgust Stanko. 19.: »Govorimo italijansko«, prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Simfonična glasba. 20.: Napoved časa — Poročila v italijanščini 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.45: Otvoritev XI. simfonične sezone EIAR-ja: Slavnostna maša v d-duru, op. 123 — glasba Ludvika von Beethovna — vodi dirigent Viktor de Saba. V odmoru: A. Nicotera: Pogovor s Slovenci. 22.10: Pesmi, za vse okuse vodi dirigent Segurini. 22.45: Poročila v italijanščini.

ŽELEZNIŠKA NESREČA.

— Ali si že kdaj doživel železniško nesrečo?

— Sem. Nekoč sem v predoru pomotoma poljubil namesto lepe sopotnice njenega očeta.

RAZUMLJIVO.

— Zelo sem vesel, da mi je zdravnik prepovedal kaditi. Zdaj se počutim mnogo bolje. — pravi Marko svojemu prijatelju.

— To ti rad verjamem. Tudi meni je bilo po tvojih cigarah vedno slabo.

NI BILO NEVARNO.

— Ali ste se zavedali nevarnosti, ko ste skočili v deročo reko, da bi rešili mojo hčerko?

— Saj ni bilo nevarno, ker sem že oženjen.

Naš novi roman

V petek 20. novembra t. l. začnemo priobčevati enega najlepših romanov J. O. CURWOODA, neprekosljivega opisovalca prirode in ljudi na severu ameriške celine. Njegov roman

ABRAHAMOVA POLJA

nas povede v tiste davno minule čase XVIII. stoletja, ko so skupne usode zasipale prepad med evropskimi naselniki in se je prebivalstvo Kanade v vihrah in nevarnostih zlivalo v enotni tip drznega, neustrašenega Kanadčana.

Nihče nam ne bi mogel tega dogajanja lepše in zanimivejše opisati kakor J. O. CURWOOD, ki se mu je po prababici Mohikanki pretakala v žilah kri indijanskega plemena.

Pripominjamo, da so »ABRAHAMOVA POLJA« za mladino enako primerno čtivo kakor za odrasle.

Ne zamudite pričetka!

Naročite si „Slovenski Narod“

Paprična bolezen

Profesor vstopi po četrti uri v konferenčno sobo in se začne pripravljati na odhod, ker pete ure ni imel. Nozdrvi se mu poželjivo razširijo.

— Kdo je jedel papriko?

Profesorji se presenečeno spogledajo.

— Tu tako prijetno diši po papriki, — nadaljuje mladi profesor.

— Ha, — se spomni kolegica, — meni so poslali od doma slanine in klobas in nekaj kolin sem pojedla malo prej za malico.

— Pri tem bi bili lahko mislili tudi name, — pripomni veselo profesor in odide.

Toda vonj paprike se je zajedel profesorju v možgane in domov grede je v duhu videl svojo kolegico, kako se masti s slanino in okusnimi klobasami, ki so bile s svojim prijetnim vonjem napolnile konferenčno sobo.

S temi mislimi je prispel domov. Na pragu je obstal kakor vkopan.

— Kaj si pa pripravila danes za obed? — je vprašal ženo že nekoliko razjarjen.

— Gulaš, — je odgovorila žena.

— Vrag vzemi še tvoj gulaš!

— Tvojo najljubšo jed? — se je začudila žena.

Ko se je drugo jutro pripravljal na pot v šolo, se je zopet pojavila paprika. Profesor je stanoval v hiši, kjer je bila prodajalna mesnih izdelkov in po njih je dišalo skozi vrata bolj kakor običajno. Profesor se je takoj spomnil na svojo kolegico in njene od doma poslane ji koline. In zopet je zahrepenel po teh klobasah. Zdaj je vsaj vedel, od kod se širi prijetni vonj in vstopil je. Sicer je pa treba izganjati hudiča z Belcebubom, je razmišljal.

Vendar je bil pa profesor od tistega dne ves izpremenjen. Kamorkoli je krenil, karkoli je razmišljal, povsod ga je preganjal vonj paprike. Mislil je, da bo znorel. Tiranizíral je vse okrog sebe. Kolegica se ni smela več mastiti v šoli s kolinami, osebno je prisostvoval sežiganju svoje zaloge paprike doma, gulaž je bil izbrisan iz jedilnega lista, zaradi trgovine z mesnimi izdelki v hiši je odpovedal stanovanje, toda vse to ni nič pomagalo. Po papriki mu je še vedno dišalo. Res je zdaj pa zdaj ta vonj izginil, toda samo na videz, v resnici se je pa samo potuhnil, da bi potem s tem večjo silo udaril na dan. Profesor je postal razdražljiv, mnogo je kadil in pil, toda noben vonj, niti tobačni, ni bil močnejši od paprike. Stanovski tovariši so ga sočutno in pomilovalno vpraševali, kaj je z njegovo »papriično boleznijo«, on je pa samo mahal z roko. Začenjal je celo že sam verjeti, da je psihopat.

Nekega dne se je zatekel celo k zdravniku. Potožil mu je, kako ga preganja vonj paprike. Zdravnik je nekaj časa listal po debelih knjigah, potem je pa odkimal z glavo. Take bolezni zdravniška veda ne pozna.

— Kako da ni papriične bolezni, ko me pa vedno in povsod preganja. Od jutra do večera me preganja...

Tedaj je profesor sklenil obrniti se na drugega zdravnika in sicer na psihijatra.

Toda ta čas je nastala pomlad in papriična bolezen je mahom izginila. V kakšni zvezi sta pomlad in vonj paprike, tega vam gotovo še nihče ni povedal. Tudi profesor bi tega ne bil vedel, da ni odkrila tajne njegova žena, ki je spomladi pospravljala zimsko garderobo. Slučajno je pri tem otipala v notranjem žepu moževe zimske suknje nekaj trdega. In tam je našla vrečico ostre paprike, v nji pa košček kruha.

V istem žepu je našla tudi listek, na katerem je bilo napisano: — »Paprika je huda, papriična bolezen še hujša, osveta pa sladka.«

To je bila osveta za skrit čevelj, ki smo ga opisali včeraj.

Mali oglasi

GOSPODJE POZOR! Klobučarna »PAJK« vam strokovnjaško čisti, preoblikuje in prebarva klobuke vseh vrst po nizkih cenah. Lastna delavnica. — Se priporoča — Rudolf Pajk, Sv. Petra

Inserirajte v „Slov. Narodu“

Ne širite krivih naukov!

Napačni nasveti, naj bi obdelovalci zemlje na Barju uporabljali kalcij namestu kalija

Ljubljana, 18. novembra

V poplavi nasvetov, kako bi naj obdelovali zemljo, ni vedno le klenega zrnja. Slabi nasveti škodujejo dvojno: zavajajo nepoučene ljudi in ko se izkaže, da so bili napačni, marsikdo ne verjame tudi resnemu nasvetu. Strokovnjaki so se že večkrat obračali proti takšnemu lahkomiselnemu pisanju, ki škoduje ugledu časopisja. Nekateri so celo mislili, da bi bilo treba kratkomalo prepovedati pisanje o kmetijskih zadevah v dnevnikih, odnosno, naj bi pisali le strokovnjaki, ki se lahko ponašajo s svojimi zvenečimi imeni. Ta predlog bi bil priporočljiv, ko bi strokovnjaki mogli in hoteli res stalno prispevati dnevnikom dobre in aktualne članke in ko bi znali pisati tudi propagandne sestavke, v korist pospeševanja kmetijstva in obdelovanja zemlje sploh. To pri nas ni mogoče, zato pišejo o obdelovanju zemlje v dnevnikih največ novinarji sami. Razumljivo je, da novinar ne more biti strokovnjak na vseh področjih. Posluževati se mora torej raznih pripomočkov. Če podatkov ne najde v strokovnem časopisju in knjigah, se mora obrniti na strokovnjake neposredno. Tako tudi mnogi delajo. Žal so pa nekateri tudi tako »učeni«, da gledajo na ugotovitve strokovnjakov zviška in prodajajo svojo modrost.

Tako smo nedavno čitali, da ljudje zamenjujejo kalcij in kalij; zaradi tega se dogajajo usodne pomote, je napisal pisec »kmetijskega« sestavka. Temu je tudi pripisoval, da je letos krompir tako slabo obrodil na Barju, ker so pridelovalci uporabljali kalij namestu kalcija (apna). Najbolj usodna pomota se je pa pripetila piscu samemu. Sleherni kmet, ki je kdaj uporabljal umetna gnojila, ve, da je krompir kalijeva rastlina. V vsaki poljudno strokovni knjigi o krompirju strokovnjaki predvsem opozarjajo pridelovalce, kako pomembno je, da zemlja za krompir neobhodno potrebuje kalij. To nam vedo tudi povedati v vseh prodajalnah umetnih gnojil. Da bi naj gnojili krompirju namestu s kalijem z apnom, je nezaslišano odkritje.

Precej čudno odkritje je tudi, češ da zemlja na Barju razen kalcija sploh ne pogreša nobene prvine. Takšnih naukov bi res ne smeli širiti, ko so strokovnjaki delali dolgo temeljite poizkuse z gnojili na Barju ter so natančno preiskali barjanska tla. O tem so pisali dovolj tudi dnevniki, če že pisec ne cita strokovnih listov. Tako pomembni kmetijski ustanovi, kakršna je Kmetijska poskusna in kontrolna postaja bi pač moral zaupati tudi pisec tistega članka o zamenjavi kalcija s kalijem. Eden izmed strokovnjakov, ki sodeluje pri Kmetijski poskusni in kontrolni postaji, je napisal izčrpno razpravo, namenjeno predvsem kmetom, objavljeno v »Kmetovalcu« l. 1939. Iz te razprave se lahko pouči vsakdo, kakšne snovi najbolj pogreša barjanska zemlja in s katerimi umetnimi gnojili je treba gnojiti. Naj ob tej priliki opozorimo ponovno na zaključke omenjene razprave, ki so do njih prišli na podlagi izsledkov kemijske in pedagoške analize talnega prereza (profila) in devetih ogledov zemlje ter primerjalnih gnojilnih poizkusov na zemljišču ljubljanske občine.

Poizkuse so delali na značilnem barjanskem zemljišču: na nizkem barju, ki je vsebovalo mnogo rudninskih snovi in je bilo **bogato** na apnu. **Podobnih zemljišč je na Barju mnogo.** Zaradi pogostih spomladnih in jesenskih poplav in slane so priporočali na Barju gojitev rastlin s kratko rastno dobo, ali proti slani odporne rastline. — Organska plast zemlje postaja na Barju čedalje tanjša, zato je treba začeti uporabljati tudi spodnjo rudninsko plast. Pod organsko plastjo je na Barju na mnogih krajih Barja specifično lahek, na apnu bogat jezerski glen ali polževka, **ki vsebuje le neznatne količine kalija** in fosforove kisline **ter je zaradi tega nerodoviten. Pri mešanju organske plasti z apnenastim jezerskim glenom se količina** kalcija v oranici znatno poveča, kalija in fosforove kisline pa zmanjša. V tem primeru kalcij po svojem nasprotnem učinku zelo ovira osvajanje kalija in zato se rodovitnost zelo zmanjša. — Med hranilnimi snovmi je na Barju **kalija minimum; zato je pa gnojenje s kalijem na tej zemlji zelo uspešno.** Gnojenje s samim dušikom ali s samo fosforovo kislino, kakor tudi z dušikom in fosforovo kislino brez dodatka kalija, ni gospodarsko. **Vsako apnenje nizkega barja z nevtralno ali alkalno reakcijo,** zlasti tam, kjer je pod organsko plastjo jezerski glen, je **nepotrebno** ter naravnost **škodljivo.** S polnim gnojenjem, t. j. s kalijem, fosforovo kislino in dušikom dosežemo na Barju večji pridelek kakor s samim kalijem. Pri takšnem gnojenju je treba uporabiti sorazmerno mnogo kalija (300 do 500 kg, 40% kalijeve soli na ha) in precej manj fosforovega in dušikovega gnojila (po 100 do 150 kg). Ako moramo zaradi preplitve organske plasti pritegniti obdelovanju tudi jezerski glen, moramo to storiti postopno in oprezno. Tako poglobljeno oranico je treba izdatno pognojiti z dobrim hlevskim gnojem, ki z bogato vsebino kalija, fosfora in dušika ublaži škodljive učinke jezerskega glena. Razen hlevskega gnoja je treba zemlji dodati še kalij v obliki 40% kalijeve soli ali pa pepela. Gnojenje s hlevskim gnojem je na Barju zelo priporočljivo. S hlevskim gnojem zemlja dobi razen hranilnih snovi tudi mnogo koristnih bakterij. Razen tega daje hlevski gnoj zemlji zveznost in odpornost proti suši. Zato pridelovalci lahko dosežejo s hlevskim gnojem in kalijevo soljo na Barju še mnogo večje uspehe.

Madžarska kulturna politika

Novi proračun madžarskega prosvetnega ministrstva je bil v parlamentu po kratki debati odobren. Na proračun prosvetnega ministrstva odpade 9.6%, dočim je znašal v proračunskem letu 1938-39. 11.5%. V svojem prvem govoru pred parlamentom se je dotaknil novi madžarski prosvetni minister tudi narodnostnega načela, naglašujoč, da se je po priključitvi novih pokrajin število šol z nemadžarskim učnim jezikom povečalo. Madžarska kulturna politika ni nikoli stremela za zatiranjem na Madžarskem živečih narodnih manjšin. Vse manjšine so lahko govorile v svojem jeziku in ohranile svoje narodne običaje. Ta kulturna politika se tudi v bodoče ne bo spremenila in vsa kulturna prizadevanja narodnih manjšin v kolikor ne nasprotujejo interesom države, bo vlada podpirala. Minister je pa prosil narodne manjšine, naj ne pozabijo, da so madžarski državljani in da imajo ne samo pravice, temveč tudi dolžnosti. Prva in glavna njihova dolžnost je neomajna zvestoba madžarski državi ter požrtvovalno delo za njene interese. Na Madžarskem je zagotovljen obstoj in napredek samo tistemu, ki izpolnuje svoje dolžnosti. Pravice so enake, enake so pa tudi dolžnosti.

Z afriškega bojišča: Uplenjen angleški top spravljajo v položaj, da bo rabil italijansk-m četam

ISKRENA ŽENA.

— Mama, ali je res težko obdržati tajno zase?

— Ne vem, sinko, nisem še poskusila.

D. Du Maurier: 148

Prva žena

Roman

»Maksim!« sem zavpila. »Maksim!«

»Miruj!« je odvrnil. »Saj sem pri tebi.«

»Sanjala sem. Takšne sanje...«

»Kaj se ti je sanjalo?«

»Ne vem. Ne vem.«

In spet sem se pogreznila v nemirna brezna. V jutrnji sobi sem pisala pisma. Vabila so bila. Sama sem jih odpošiljala, z velikim črnim peresom sem pisala naslove. Ko pa sem pogledala, kaj je napisano, ni bila pisava več moja štirioglata, ampak visoka, poševna in nekam čudno zrogljačena. Vzela sem pisemca z mize in jih nekam skrila. Nato sem vstala in se šla gledat v zrcalo. Obraz, ki mi je zrl naproti, ni bil moj. Bil je grozljivo bled, a krasen ženski obraz, in črni lasje so ga obrobljali nalik oblaku. Pripirala je oči in se mi smehljala. Ustniice so se ji odpirale. In ves obraz, ki se je odražal v zrcalu, se je smejal, ko me je gledal. Nato sem videla isto žensko, kako sedi v spalnici pred toaletno mizo, in Maksim ji je ščetkal lase. Držal jih je v roki ter jih ščetkal in spletal v dolgo črno kito, ki mu je polzela med prsti kakor kača. Oberoč jo je stiskal, se smehljal Rebeki in si jo ovijal okrog vratu.

»Ne!« sem zaklicala. »Ne. ne. Odpotovati morava v Švico. Polkovnik Julyan pravi, da morava iti v Švico.«

Čutila sem, kako me je Maksimova roka pobožala po obrazu. »Kaj pa je? Kaj se godi?«

Sedla sem pokonci in vrgla lase iz obraza. »Ne morem spati.« sem rekla. »Vse je zaman.«

»Pa si vendarle spala. Vsaj dve uri, če ne dalj. Zdaj je četrt na tri. Štiri milje sva od Lanyona.«

Presedla sem se k Maksimu in se skozi šipo napeto zazrla v noč pred seboj. Položila sem mu roko na koleno. Zobje so mi šklepetali.

»Zebe te,« mi je dejal.

»Da.«

Pred nama se je cesta vzpenjala v klanec, nato se je spustila nizdol in potem je šla spet navzgor. Tema je bilo kakor v rogu. Zvezde so bile izginile.

»Koliko praviš, da je ura?«

»Zdaj je dvajset minut čez dve.«

»Čudno,« sem rekla. »Zdi se skoraj, kakor da bi tamle, izza onih gričev, vzhajala zarja. Pa ne more biti, prezgodaj je še.«

»Solnce ne vzhaja na tej strani. Saj gledaš proti zahodu.«

»Vem. A čudno je, kaj?«

Maksim ni nič odgovoril, jaz pa sem še in še gledala nebo. Dalj ko sem gledala, bolj je bilo videti, kot da se svita. Bilo je kakor prvi sij jutrnjega solnca. Rdečina, ki se je polagoma razlivala preko neba.

»Severni sij se vidi pozimi, kaj ne?« sem vprašala. »Poleti nikoli ne?«

»A to ni severni sij« je rekel Maksim. »Tam, kjer je svetloba, stoji Manderley.«

Pogledala sem ga in videla njegov obraz. Čitala sem mu v očeh.

»Maksim! Maksim, kaj je to?«

Še in še je pridajal brzine. Bila sva na vrhu klanca, in ob znožju, v dolini, sva videla Lanyon. Tam, na najini levici, je tekel srebrni trak reke, ki se kakih šest milj naprej razliva v ustje pri Kerrithu. Pred nama je ležala cesta v Manderley. Meseca ni bilo. Nebo nad nama je bilo črno kakor smola. Toda nebo na obzorju ni bilo temno. Globoka rdečina ga je oblivala, kakor razbriznjena kri. In slana sapa, ki je pihala od morja, nama je zanašala pepel v obraz.

KONEC

†

Sporočamo žalostno vest, da je umrl gospod

Ing. Milo Jelačin

industrijalec in častni konzul kralj. Romunije

Pogreb pokojnika bo v četrtek, dne 19. novembra 1942 ob 4. uri popoldne, z Žal iz kapele sv. Nikolaja na pokopališče k sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja.

Ljubljana, dne 17. novembra 1942.

Melita Jelačin in ostalo sorodstvo.

Urejuje Josip Zupančič — Za Narodno tiskarno Fran Jeran — Za inseratni del lista: Ljubomir Volčič — Vsi z Ljubljani